

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันนี้เทคโนโลยีสารสนเทศ มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อองค์กรและหน่วยงานต่างๆ ทั้งหน่วยงานของภาครัฐและเอกชนที่ประกอบธุรกิจด้านต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งธุรกิจในปัจจุบันนี้มีการแข่งขันทางการตลาดที่สูงจึงทำให้เทคโนโลยีสารสนเทศมีความจำเป็นอย่างมากต่อองค์กรเพื่อใช้สารสนเทศสำหรับการบริหารจัดการทั้งในทางตรงและทางอ้อม เช่น การจัดการข้อมูล การตัดสินใจ การประชาสัมพันธ์ เป็นต้น เพื่อให้องค์กรสามารถดำเนินธุรกิจอยู่ได้และมีผลประกอบการที่น่าพอใจ ยิ่งถ้าสารสนเทศมีความรวดเร็ว ถูกต้อง และทันต่อเหตุการณ์ จะทำให้ได้เปรียบในการประกอบธุรกิจมากยิ่งขึ้น การที่จะได้มาซึ่งสารสนเทศที่ดีจะต้องอาศัยระบบการจัดการฐานข้อมูล (Database Management System) ที่ดีและมีความยืดหยุ่น เป็นที่รวบรวมข้อมูลและสนับสนุนข้อมูลให้กับองค์กร ร่วมกับการสื่อสาร (Communication) เป็นส่วนช่วยในการกระจายข้อมูลไปยังส่วนต่างๆ ขององค์กร

การควบคุมสินค้าคงคลังนับเป็นสิ่งสำคัญในการดำเนินธุรกิจในปัจจุบัน ธุรกิจแทบทุกประเภทจะต้องเกี่ยวข้องกับปัญหาสินค้าคงคลัง ดังนั้นผู้บริหารฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมสินค้าคงคลังจำเป็นต้องเฝ้าติดตามระดับสินค้าคงคลังอยู่เสมอ และจัดทำให้มีจำนวนสินค้าที่เพียงพอต่อการจำหน่ายให้กับลูกค้า อย่างไรก็ตามการมีสินค้าคงคลังอยู่ในระดับต่ำนั้นย่อมเป็นสิ่งที่ผู้บริหารต้องการ เพราะมีผลต่อเงินที่ลงทุน และค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บสินค้าคงคลัง ตรงกันข้าม ถ้าหากมีสินค้าคงคลังในระดับสูงจะมีผลทำให้ผลตอบแทนจากการลงทุนลดน้อยลง การที่มีสินค้าคงคลังต่ำเกินไป อาจทำให้เกิดปัญหาสินค้าขาดมือ จะมีผลทำให้ประสิทธิภาพในการดำเนินธุรกิจลดลง ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการมีสินค้าคงคลังต่ำหรือสูงเกินไป ย่อมจะไม่ก่อให้เกิดผลดีต่อการดำเนินงานของธุรกิจ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาดังกล่าว จึงควรมีการจัดการเกี่ยวกับสินค้าคงคลัง

ร้านยนต์ศิลป์ เป็นร้านที่เปิดกิจการจำหน่ายอะไหล่รถยนต์มากกว่า 30 ปี ตั้งอยู่บนถนนมิตรภาพ อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง การเจริญเติบโตของกิจการเริ่มมาจากกิจการแบบครอบครัว เรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน จากการศึกษาลักษณะการดำเนินการด้านการจัดการสินค้าคงคลังของทางร้านพบว่า ขาดการจัดการสินค้าคงคลังที่เป็นระบบ การบริหารและการสั่งซื้อสินค้าของผู้บริหารอาศัยการคาดเดาปริมาณการขายในอนาคตเป็นตัวกำหนด ทำให้เกิดปัญหาและความยุ่งยากขึ้น เช่น มีการสั่งซื้อซ้ำซ้อน ทำให้สินค้าบางอย่างมีมากเกินไป บางอย่างมีจำนวนน้อยเกินไป ไม่พอกับ

ความต้องการ ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ลูกค้าขาดความเชื่อถือ รวมถึงการเสียเวลาในการตรวจสอบราคาสินค้าเมื่อลูกค้าต้องการทราบในขณะนั้น ทำให้ลูกค้าไม่ได้รับบริการอย่างมีประสิทธิภาพ และการที่ต้องใช้เงินทุนจำนวนหนึ่งในการเก็บสินค้าไว้ในคลังทำให้เกิดปัญหาสภาพคล่องทางการเงิน จากปัญหาดังกล่าว จึงมีความจำเป็นในการเปลี่ยนแปลงระบบการจัดการและบริหารงานสินค้าคงคลัง โดยมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ เพื่อให้การดำเนินการจัดการสินค้าคงคลังมีประสิทธิภาพมากขึ้น สามารถลดปริมาณสินค้าเสียหาย หรือสูญหาย และสามารถกำหนดระดับปริมาณสินค้าแต่ละชนิดได้ชัดเจนยิ่งขึ้น อันเป็นกลยุทธ์หนึ่งในการดำรงอยู่ของกิจการในการแข่งขันกับคู่แข่งรายใหญ่ทั้งในปัจจุบันและอนาคต

ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงต้องการพัฒนาระบบควบคุมสินค้าคงคลังในกิจการร้านค้าอะไหล่ยนต์ เพื่อช่วยลดปัญหาในด้านการบริหารงานระบบสินค้าคงคลัง และเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินงานของกิจการ

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อพัฒนาระบบการจัดการสินค้าคงคลังอะไหล่รถยนต์ ร้านยนต์ศิลป์ จังหวัดลำปาง

1.3 แผนดำเนินการและขอบเขต

1.3.1 แผนดำเนินการ

การค้นคว้าแบบอิสระในครั้งนี้เป็นการพัฒนาระบบสารสนเทศสำหรับการจัดการสินค้าคงคลัง ของร้านยนต์ศิลป์ จังหวัดลำปาง โดยมีแนวทางในการศึกษาตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาและรวบรวมข้อมูล
 - 1.1 ศึกษาขั้นตอนการทำงานของร้านยนต์ศิลป์ รวมถึงปัญหาในการทำงานในปัจจุบัน
 - 1.2 ความเป็นไปได้ในการพัฒนา
 - 1.3 ศึกษาเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในการพัฒนา
2. วิเคราะห์ปัญหารวมถึงแนวทางในการแก้ปัญหา
3. ออกแบบระบบ
 - 3.1 ออกแบบการทำงานของระบบ
 - 3.2 ออกแบบข้อมูลนำเข้า
 - 3.3 ออกแบบรายงาน
 - 3.4 ออกแบบฐานข้อมูล

3.5 ออกแบบการติดต่อกับผู้ใช้งาน

4. การพัฒนาโปรแกรม
5. ทดสอบต้นแบบและปรับปรุงแก้ไขโปรแกรม
6. ทำการติดตั้งและทดสอบการใช้งานของระบบ
7. ประเมินความถูกต้องเหมาะสมและตรงตามความต้องการของระบบ
8. เขียนคู่มือประกอบการใช้งานและเขียนเอกสารประกอบระบบ

1.3.2 ขอบเขตการศึกษา

การพัฒนาระบบสารสนเทศสำหรับการจัดการ สินค้าคงคลัง ข้อมูลจะมาจาก การจัดซื้อ และการจัดจำหน่าย โดยระบบงานต่างๆจะต้องทำงานร่วมกันและมีขอบเขตการทำงานดังนี้

1. การรับสินค้าจากผู้จำหน่าย

- สามารถทำการบันทึกและปรับปรุงข้อมูลผู้ขายสินค้า
- สามารถทำการบันทึกข้อมูลการรับสินค้า
- สามารถทำการบันทึกข้อมูลสินค้าของผู้ขายแต่ละราย
- สามารถเปรียบเทียบราคาสินค้าของผู้ขายแต่ละราย
- ออกรายงานผู้ขายที่ให้ราคาสินค้าต่ำที่สุด
- ออกรายงานการรับสินค้าต่อ วัน / เดือน / ปี

2. การขายหน้าร้าน

- สามารถทำการบันทึกและปรับปรุงข้อมูลการขาย
- สามารถทำการบันทึกและปรับปรุงข้อมูลลูกค้าสินเชื่อ
- สามารถตรวจสอบสินค้าคงคลังโดยอัตโนมัติ
- ออกใบเสร็จ (การจ่ายชำระเงิน และการรับชำระเงิน)
- ออกรายงานต้นทุนแยกตามประเภทสินค้าต่อ วัน / เดือน / ปี
- ออกรายงานผลกำไรแยกตามประเภทสินค้าต่อ วัน / เดือน / ปี
- ออกรายงานยอดขายต่อ วัน / เดือน / ปี
- ออกรายงานสินค้าที่มีการส่งคืนผู้ขาย

3. คลังสินค้า

- สามารถทำการบันทึก ค้นหา และปรับปรุงข้อมูลสินค้า
- สามารถทำการตรวจสอบสินค้าในคลังสินค้า
- สามารถทำการจัดการคืนสินค้า
- ออกรายงานการรับ การจ่าย และสินค้าคงคลัง ของแต่ละรายการ
- ออกรายงานสินค้า ณ จุดสั่งซื้อ
- ออกรายงานสินค้าที่ไม่มีการเคลื่อนไหวตามระยะเวลาที่กำหนด
- ออกรายงานต้นทุนแยกตามประเภทสินค้าต่อ วัน / เดือน / ปี
- ออกรายงานสินค้าคงเหลือ
- ออกรายงานวัสดุคงคลังแต่ละรายการ

4. การชำระหนี้

- สามารถทำการบันทึก ค้นหา และปรับปรุงข้อมูลลูกค้าเงินเชื่อ
- ออกรายงานลูกค้าที่มีประวัติการชำระเงินไม่ตรงตามระยะเวลาที่กำหนด
- ออกรายงานลูกหนี้ค้างชำระ
- ออกจดหมายเตือนการชำระหนี้ที่เกินกำหนดเวลา

1.4 วิธีการศึกษา

การศึกษานี้จะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ดังนี้

1. ข้อมูลจากแหล่งปฐมภูมิ โดยการเก็บข้อมูลจากสภาพทั่วไปของกิจการ โดยการสัมภาษณ์เจ้าของกิจการซึ่งเป็นผู้ดำเนินการ สอบถามพนักงานเพื่อเก็บข้อมูลในแต่ละแผนก และเก็บข้อมูลเกี่ยวกับประเภทและปริมาณสินค้าภายในร้าน
2. ข้อมูลจากแหล่งทุติยภูมิ โดยการค้นคว้าศึกษาจากเอกสารและข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมสินค้าคงคลัง การบริหารจัดการร้านค้าปลีก การพัฒนาโปรแกรมและการจัดการฐานข้อมูล

1.5 เครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนา

1. โปรแกรม (Software)

1.1 สำหรับเครื่องแม่ข่าย (Server)

- โปรแกรม ไมโครซอฟต์ วินโดวส์ 2000 Server
- โปรแกรม ไมโครซอฟต์ วิววลเบสิก 6.0

- โปรแกรม ไมโครซอฟต์ แอซเซส

1.2 สำหรับเครื่องลูกข่าย (Work Station)

- โปรแกรม ไมโครซอฟต์ วินโดวส์ 2000
- โปรแกรม ไมโครซอฟต์ วิชาการเบสิก 6.0
- โปรแกรม ไมโครซอฟต์ แอซเซส

2. เครื่องคอมพิวเตอร์ (Hardware)

2.1 สำหรับเครื่องแม่ข่าย (Server)

- หน่วยประมวลผลกลาง (CPU) รุ่น Pentium 4
- หน่วยความจำหลัก (RAM) 256 เมกกะไบต์
- หน่วยความจำสำรอง (Hard Disk) 60 กิกะไบต์ 2 ตัว
- เครื่องอ่านแผ่นบันทึก (Disk Drive) 1.44 เมกกะไบต์

2.2 สำหรับเครื่องลูกข่าย (Work Station)

- หน่วยประมวลผลกลาง (CPU) รุ่น Pentium 4
- หน่วยความจำหลัก (RAM) 128 เมกกะไบต์
- หน่วยความจำสำรอง (Hard Disk) 60 กิกะไบต์ 1 ตัว
- เครื่องอ่านแผ่นบันทึก (Disk Drive) 1.44 เมกกะไบต์
- เครื่องเขียน CD-ReWriter 40X

3. เครื่องพิมพ์

1.6 ประโยชน์ที่จะได้รับจากการศึกษา

1. ได้ระบบการจัดการสินค้าคงคลังอะไหล่รถยนต์ สำหรับกิจการร้านยนต์ศิลป์ จังหวัด

ลำปาง

2. เป็นแนวทางในการพัฒนาระบบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ระบบบัญชี และระบบบาร์โค้ด

ต่อไป

3. เป็นแนวทางให้ผู้ที่สนใจเกี่ยวกับการจัดการสินค้าคงคลังได้นำไปพัฒนาระบบบริหารจัดการ

จัดการต่อไป

1.7 นิยามศัพท์

ระบบการจัดการสินค้าคงคลัง หมายถึง การจัดการดำเนินงานในขั้นตอนต่าง ๆ โดยเริ่มตั้งแต่การสั่งซื้อสินค้า การส่งมอบสินค้า การจัดเก็บรักษาสินค้า รวมทั้งมีการบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าคงเหลือ เพื่อให้สินค้าคงเหลือมีจำนวนมากพอกับความต้องการใช้ของลูกค้าโดยไม่ขาดแคลน และในขณะเดียวกันจะต้องไม่มีสินค้าคงเหลือมากจนเกินไป ซึ่งเป็นเหตุให้เงินทุนของธุรกิจไปจมอยู่ในสินค้าคงเหลือ

ร้านค้าอะไหล่รถยนต์ หมายถึง ร้านค้าปลีกที่เปิดกิจการจำหน่ายอะไหล่รถยนต์ทุกชนิด ตั้งแต่ รถยนต์นั่งส่วนบุคคลไปจนถึงรถบรรทุกขนาดใหญ่

1.8 สถานที่ที่ใช้ในการดำเนินการศึกษาและรวบรวมข้อมูล

1. ร้านยนต์ศิลป์ จังหวัดลำปาง
2. บัณฑิตศึกษาสถาน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
3. สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่